Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	17Co/75/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6822201442
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Dušan Ďurian
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2024:6822201442.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Ľubomíra Šablu, ako členov senátu, v spore žalobcu A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v B. D., E. XXX, zastúpeného JUDr. Janou Ježíkovou, advokátkou so sídlom v Revúcej, Kúpeľná č. 487/19, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorého pred súdom koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o zaplatenie 88.123,70 € s príslušenstvom, o odvolaniach žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č.k. RA-4C/44/2022-164 zo dňa 20.04.2023, ako súdu prvej inštancie, takto

r o z h o d o l :

Odvolanie žalovaného proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (prvý výrok) o d m i e t a.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 25.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy (tretí výrok) m e n í tak, že žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 11.750,- €, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti o zaplatenie sumy 13.250,- € žalobu žalobcu z a m i e t a.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti (štvrtý výrok) p o t v r d z u j e.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania o náhradu majetkovej škody v rozsahu 70,50 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania o náhradu majetkovej škody žalobcu.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy žalobcu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh žalovaného na prerušenie konania o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol (prvý výrok), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6.925,05 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 6.925,05 € od 13.09.2022 do zaplatenia z titulu majetkovej škody do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (druhý výrok), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 25.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (tretí výrok), v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol (štvrtý výrok) a žalovanému uložil

povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 92,76 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške (piaty výrok).

1.2 Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním, podľa ktorého:
(1) uznesením zo dňa 24.04.2014 bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona;
(2) sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia prokurátor zamietol uznesením zo dňa 04.06.2014;
(3) dňa 25.09.2015 podal prokurátor obžalobu na žalobcu pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona s tým, že veci bola pridelená sp. zn. 2T/179/2015;
(4) uznesením zo dňa 11.11.2015 bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre prečin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona;
(5) sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia prokurátor zamietol uznesením zo dňa 02.12.2015;
(6) dňa 17.03.2016 podal prokurátor obžalobu na žalobcu pre prečin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona s tým, že veci bola pridelená sp. zn. 2T/31/2016;
(7) uznesením zo dňa 21.09.2016 trestný súd spojil na spoločné konanie trestné veci vedené pod sp. zn. 2T/31/2016 a sp. zn. 2T/179/2015 s tým, že ďalej budú vedené pod sp. zn. 2T/179/2015;
(8) rozsudkom zo dňa 05.04.2017 súd žalobcu uznal za vinného z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. d) Trestného zákona a súčasne žalobcu oslobodil spod obžaloby pre prečin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona z dôvodu, že skutok nie je trestným činom;
(9) na odvolanie žalobcu uznesením zo dňa 28.11.2017 odvolací súd uvedený rozsudok zrušil a vec vrátil trestnému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie;
(10) rozsudkom zo dňa 16.06.2021 súd žalobcu oslobodil spod obžaloby pre skutky kvalifikované ako prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. d) Trestného zákona a prečin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona z dôvodu, že skutky nie sú trestnými činmi;
(11) uznesením zo dňa 26.10.2021 odvolací súd odvolania prokurátora a poškodeného zamietol;
(12) trestné stíhania žalobcu trvali spolu od 24.04.2014 do 26.10.2021 (t.j. 2742 dní);
(13) žalobcu v rámci trestných stíhaní zastupovali traja obhajcovia (advokáti);
(14) žiadosťou zo dňa 01.03.2022 požiadal žalobca o predbežné prejednanie nároku žalovaného, pričom uplatnil náhradu majetkovej škody (trovy obhajoby) v sume 12.000,84 € a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 80.000,- €; žalovaný uspokojil nárok žalobcu čiastočne v sume 3.877,14 € z titulu trov obhajoby;
(15) k prejavom trestných stíhaní v živote žalobcu vypočul súd prvej inštancie žalobcu (bod 14 odôvodnenia) a svedka B. C., syna žalobcu (bod 15 odôvodnenia);
(16) uznesením prokurátora zo dňa 23.02.2021 bolo uznané uznesenie príslušného štátneho zastupiteľstva v Českej republike zo dňa 22.01.2021 a súčasne bol vydaný príkaz na zaistenie nehnuteľností žalobcu na spolu 660 listoch vlastníctva ako náhradnej hodnoty v rámci trestného stíhania vedeného proti žalobcovi ako obvinenému a ďalším právnickým osobám v Českej republike.

1.3 Súd prvej inštancie v rámci právneho posúdenia veci dospel k záveru, že žaloba žalobcu je čiastočne dôvodná; v podrobnostiach argumentoval, že:
(1) žalobca preukázal splnenie predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu a nemajetkovú ujmu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., preto priznal žalobcovi náhradu škody v sume 6.925,05 € z titulu vynaložených trov obhajoby (body 34 až 40 odôvodnenia) a nemajetkovú ujmu v sume 25.000,- € za trestné stíhania v období od 24.04.2014 do 26.10.2021 (body 43 až 51 odôvodnenia); z dôvodu omeškania žalovaného priznal žalobcovi popri istine aj úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 6.925,05 € od 13.09.2022 do zaplatenia (bod 42 odôvodnenia);
(2) v prevyšujúcej časti ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody z titulu trov obhajoby (1.198,65 € s príslušenstvom) a ohľadne nemajetkovej ujmy za trestné stíhania (55.000,- €) nad priznanú sumu žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol; pokiaľ ide o čiastočné zamietnutie uplatneného nároku na náhradu majetkovej škody(trovy obhajoby) súd prvej inštancie uviedol, že:
(a) vo vzťahu k F. F. F. „v časti nákladov spojených s právnym zastúpením v ďalších konaniach vyvolaných vedením trestného konania, či už administratívneho konania na Okresnom úrade Revúca, katastrálnom odbore pod zn. V1563/2016 alebo civilného konania vedeného Okresným súdom Revúca

pod sp. zn. 5C/88/2016, v celkovej sume 471,90 € súd žalobu ako nedôvodnú zamietol; nemožno pritom prehliadnuť, že v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vedenom pod sp. zn. 5C/88/2016 Okresný súd Revúca rozhodol aj o trovách konania“;
(b) vo vzťahu k F. B. F. „v časti uplatneného nároku v sume 86,59 € za úkon zo dňa 13.06.2016 - písomný návrh na zastavenie trestného stíhania (po podaní obžaloby) na Okresný súd Revúca k sp. zn. 2T/31/2016 z dôvodu jeho duplicity a neúčelnosti, súd žalobu ako nedôvodnú zamietol“;
(c) vo vzťahu k právnemu zástupcovi ADVOKÁTI Műller § Dikoš, s.r.o. „v časti uplatneného nároku v sume 439,38 € za úkony zo dňa 12.09.2016 - trestné oznámenie na neznámeho páchateľa (subvenčný podvod), 12.07.2016 - trestné oznámenie na B. B. - krivá výpoveď, 01.12.2016 - sťažnosť proti uzneseniu o zastavení TS, 22.02.2017 - vypracovanie právneho rozboru a konzultácia návrhu na nariadenie NO vo veci vedenej OS Revúca sp. zn. 7C/6/2017 o umožnenie nahliadnuť do účtovníctva žalovaného, 23.02.2021 - písomné podanie na súd alebo iný orgán (F. F. + F. B.) z dôvodu ich neúčelnosti, súd žalobu ako nedôvodnú zamietol; rovnako tak súd zamietol žalobu aj v časti uplatneného nároku na tarifnú odmenu za úkon zo dňa 05.02.2015 - návrh na zabezpečenie dôkazu, nakoľko táto odmena v zákonnej výške, t.j. 1/2 tarifnej odmeny bola už žalobcovi žalovanou priznaná pri predbežnom prejednaní nároku na náhradu škody“.
(3) súčasne dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na prerušenie konania, preto návrh žalovaného na prerušenie konania do skončenia trestného stíhania žalobcu v Českej republike ako nedôvodný zamietol.

1.4 Súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), § 3 ods. 2, § 4 ods. 1 písm. f) a m), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1, 2, 3 a 4, § 18 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“) v spojení s § 121 ods. 3, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov; o zamietnutí návrhu na prerušenie konania rozhodol podľa § 164 C.s.p.; o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 C.s.p. a pomerne úspešnejšiemu žalobcovi priznal proti pomerne neúspešnejšiemu žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 92,76 %.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p.).

2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný včas odvolanie zo dňa 20.06.2023 (č.l. 197 spisu); rozsudok súdu prvej inštancie napadol v rozsahu výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (prvý výrok) a v rozsahu výroku o priznaní nemajetkovej ujmy v sume 25.000,- € (tretí výrok); vyjadril názor, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.); v podrobnostiach žalovaný argumentoval, že:
(1) sa nestotožňuje so zamietnutím jeho návrhu na prerušenie konania, pretože pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme je potrebné počkať na konečné rozhodnutie v trestnej veci vedenej proti žalobcovi v Českej republike, nakoľko v prípade uznania žalobcu vinným, by takéto rozhodnutie malo vplyv na posúdenie vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, minimálne by malo vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy; v tejto súvislosti navrhol zmenu výroku napadnutého rozsudku o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania tak, že odvolací súd konanie preruší;
(2) sa nestotožňuje ani s prisúdenou výškou nemajetkovej ujmy, pretože súd prvej inštancie dostatočne neodôvodnil, prečo v danom prípade považoval za adekvátnu a primeranú práve sumu 25.000,- €; z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že (a) maximálna suma, ktorú súd mohol priznať bola suma 31.150,- €, ktorá by bola poskytnutá ako odškodnenie za stratu ľudského života, pričom súd prvej inštancie priznal sumu takmer pri hornej hranici maximálnej možnej sumy, hoci v danom prípade bol žalobca trestne stíhaný za prečiny, za ktoré mu reálne hrozil podmienečný trest alebo alternatívny trest, pričom v žiadnom prípade, by nebol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody; súčasne (b) skutok ako taký sa stal a spáchal ho žalobca, avšak tento skutok nebol posúdený ako trestný čin s poukazom na zásadu ultima ratio; tiež je potrebné (c) poukázať na to, že žalobca v čase trestných stíhaní bol tiež účastníkom viacerých občianskoprávnych sporov, tiež bol účastníkom viacerých trestných konaní a to v rôznom procesnom postavení, pričom je takmer nemožné kvantifikovať, ktoré konkrétne konanie spôsobilo aké následky na živote žalobcu; doterajšia prax súdu prvej inštancie bola taká, že nemajetkovú ujmu priznával v sume 100,- € za mesiac vedeného trestného stíhania, pričom v takom prípade by za 7,5

roka vedenia trestného stíhania bola suma nemajetkovej ujmy 9.000,- €; prisúdená nemajetková ujma nie je adekvátna a primeraná prejednávanému sporu;
(3) na základe uvedeného navrhol, aby ak odvolací súd nerozhodne o prerušení konania a nezruší výrok napadnutého rozsudku o prisúdení nemajetkovej ujmy, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu maximálne v sume 9.000,- €;
(4) nakoniec uviedol, že navrhuje určiť dlhšiu lehotu na plnenie, aspoň 15 dní.

2.2 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal aj žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne včas odvolanie zo dňa 26.06.2023 (č.l. 200-202 spisu); rozsudok súdu prvej inštancie napadol v rozsahu výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (štvrtý výrok); vyjadril názor, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.); v podrobnostiach žalobca v podstate argumentoval, že:
(1) súhlasí s vyhodnotením vykonaného dokazovania a rozhodnutím súdu prvej inštancie ohľadne základu nároku, nesúhlasí však s výškou prisúdenej nemajetkovej ujmy; v podanom odvolaní ďalej podrobne zopakoval svoje tvrdenia v žalobe ako aj uvedené pri svojom výsluchu ako strany ohľadne dopadov trestných stíhaní v jeho živote a podnikaní; vyjadril názor, že súd prvej inštancie dostatočne nezohľadnil všetky formy a spôsoby zásahov do jeho morálnej integrity a s tým súvisiace vnútorné prežívanie po dobu viac ako 7 rokov;
(2) žiada priznať aj zamietnutú sumu 1.198,02 € z titulu majetkovej škody (trovy obhajoby), pretože všetky úkony právnych služieb boli vykonané účelne a žalovaný nepreukázal opak; o účelnosti úkonov právnych služieb svedčí jeho oslobodenie spod obžaloby;
(3) na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zmenil v zmysle vyhovenia žalobe ohľadne nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu.

2.3 Žalobca vo vyjadrení zo dňa 06.07.2023 (č.l. 215-216 spisu) k odvolaniu žalobcu prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedol, že:
(1) sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania, pretože neboli splnené podmienky podľa § 164 C.s.p.;
(2) nie je daný odvolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k napadnutému výroku o prisúdení nemajetkovej ujmy v sume 25.000,- €, pretože súd prvej inštancie v tomto smere správne vyhodnotil všetky relevantné skutočnosti a špecifické okolnosti prejednávaného sporu s prihliadnutím na ustanovenie § 17 ods. 3 zákona č. 5104/2003 Z. z.; vyjadril názor, že nemajetkovú ujmu nemožno odvodzovať od skutočnosti, či mu ako obvinenému hrozil len nepodmienečný trest; jediným určujúcim kritériom je len skutočnosť, že proti nemu bolo vydané nezákonné rozhodnutie a bol spod obžaloby oslobodený; navrhovanú sumu 100,- € za mesiac trestného stíhania považoval za neprimerane nízku vzhľadom na reálne spôsobenú škodu; zdôraznil, že trestné konanie trvalo 2742 dní a paralelne s ním bolo voči nemu vedených niekoľko ďalších konaní, ktoré mali podstatný vplyv na jeho prežívanie a súviseli s domnelou trestnou činnosťou a viacerými spormi s pozemkovým spoločenstvom, ktoré dlhodobo porušovalo jeho práva ako podielového spoluvlastníka za účelom jeho psychického a fyzického oslabenia;
(3) nakoniec nesúhlasil ani s navrhovanou dlhšou lehotou na plnenie prisúdenej sumy, pretože ani vo vzťahu k jeho osobe nikoho nezaujímalo, či má prostriedky na svoju obranu v nezákonných trestných stíhaniach;
(4) na základe uvedeného navrhol potvrdenie žalovaným napadnutých výrokov rozsudku súdu prvej inštancie.

2.4 Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 13.07.2023 (č.l. 223 spisu) uviedol, že považuje rozsudok prvej inštancie v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (štvrtý výrok) za vecne správny; súd prvej inštancie riadne odôvodnil, prečo považoval niektoré úkony právnych služieb obhajcov žalobcu za neúčelné a súčasne odôvodnil zamietnutie žaloby ohľadne nemajetkovej ujmy v prevyšujúcej časti; rozsudok súdu prvej inštancie považuje v žalobcom napadnutom rozsahu za správny a preto navrhol jeho potvrdenie.

2.5 Žalobca v odvolacej duplike zo dňa 17.07.2023 (č.l. 228 spisu) prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zotrval na svojej odvolacej argumentácii; žalovaný sa viac v odvolacom konaní nevyjadri, len dňa 23.08.2023 doručil súdu prvej inštancie podanie zo dňa 22.08.2023 (č.l. 236 spisu) s tým, že predkladá súdu rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/131/2022 zo dňa 06.06.2023 (č.l. 237-245 spisu), ktorý sa „zaoberá rozhodovaním o nemajetkovej ujme“ bez bližšieho vysvetlenia;

uvedené podanie žalovaného doručil odvolací súd právnej zástupkyni žalobcu dňa 26.02.2024 (č.l. 253 spisu) na vedomie.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p.).

3.1 V prejednávanom spore nevykonal odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p.).

4.1 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaniach žalobcu a žalovaného podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolaní podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaniach podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 25.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy (tretí výrok) podľa § 388 C.s.p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie a vo výroku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti (štvrtý výrok) podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

4.2 Podľa § 388 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

4.3 Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

4.4 Podľa § 387 ods. 2 C.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

4.5.1 Odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podaných odvolaniach bol postačujúci skutkový stav veci, ako ho zistil súd prvej inštancie, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd (§ 383 C.s.p.); pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podaných odvolaniach nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 C.s.p.), pretože k čiastočnej zmene rozsudku súdu prvej inštancie došlo len na základe iného právneho posúdenia veci zo strany odvolacieho súdu.

4.5.2 Žalovaný podal odvolanie výslovne aj proti výroku napadnutého rozsudku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (prvý výrok); podľa § 386 písm. c) C.s.p., odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné; podľa § 355 ods. 2 C.s.p., proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa; odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti výroku napadnutému rozsudku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (prvý výrok) je potrebné odmietnuť pre jeho neprípustnosť; odmietnutie odvolania vyjadruje procesnú situáciu, v ktorej sa odvolací súd vôbec nezaoberá obsahom napadnutého rozhodnutia, pretože zistí niektorý z dôvodov, ktorý viedol k nemeritórnemu (procesnému) rozhodnutiu; k odmietnutiu odvolania dochádza v prípade oneskorene podaného odvolania, odvolania podaného neoprávnenou osobou, ak odvolanie voči rozhodnutiu nie je prípustné alebo ak odvolanie nemá stanovené náležitosti a pre jeho vady nemožno v odvolacom konaní pokračovať; v odvolacom konaní sa uplatňuje dispozičná zásada, ktorá znamená, že odvolacie konanie môže byť začaté len na návrh; podanie odvolania je procesným úkonom strany; odvolanie je riadnym opravným prostriedkom, ktorý možno účinne podať po splnení zákonom určených podmienok; výrok napadnutého rozsudku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (prvý výrok) predstavuje rozhodnutie o návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) C.s.p. a podľa § 164 C.s.p.; aj keď súd prvej inštancie návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol osobitným výrokom napadnutého rozsudku (§ 162 ods. 3 C.s.p.), výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania tým nestratil charakter uznesenia (§ 234 ods. 1 C.s.p.); v zmysle § 355 ods. 2 C.s.p. je proti uzneseniu súdu prvej inštancie odvolanie prípustné len v prípade, ak to zákon pripúšťa; Civilný sporový poriadok (§ 357 C.s.p.) ani iný zákon prípustnosť odvolania proti rozhodnutiu (uzneseniu) súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu

na prerušenie konania nezakotvuje (v zmysle § 357 písm. n/ C.s.p. je odvolanie prípustné len proti uzneseniu o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ C.s.p. a § 164 C.s.p., t.j. proti uzneseniu, ktorým súd návrhu strany na prerušenie konania vyhovel); proti výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania (prvý výrok) preto odvolanie nie je prípustné; odvolací súd osobitne poukazuje na skutočnosť, že prípustnosť odvolania proti napadnutému výroku rozsudku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (prvý výrok) nemohlo založiť ani nesprávne poučenie súdu prvej inštancie o možnosti podať odvolanie, pretože zákon odvolanie proti napadnutému rozhodnutiu (uzneseniu) nepripúšťa; na základe uvedeného odvolací súd odvolanie žalovaného proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (prvý výrok) podľa § 386 písm. c) C.s.p. ako neprípustné odmietol bez jeho vecného posúdenia.

4.5.3.1 Preskúmaním podaných odvolaní, napadnutého rozsudku a ostatného obsahu spisu v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie o podaných odvolaniach dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie určil výšku prisúdenej nemajetkovej ujmy na základe nesprávneho právneho posúdeniu veci.

4.5.3.2 Vo všeobecnosti štát (žalovaný) zodpovedá za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci (§ 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.), pričom pod výkonom verejnej moci sa rozumie rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb (§ 2 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.) a za orgán verejnej moci sa považuje aj štátny orgán (§ 2 písm. b/ bod 1 zákona č. 514/2003 Z. z.); štát (žalovaný) za podmienok stanovených zákonom zodpovedá za škodu spôsobenú okrem iného aj nezákonným rozhodnutím (§ 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.) a svojej zodpovednosti sa nemôže zbaviť (§ 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.); na základe uvedeného zodpovedá štát (žalovaný) aj za škodu (resp. nemajetkovú ujmu) spôsobenú orgánmi činnými v trestnom konaní vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením obvineného.

4.5.3.3 Na vznik zodpovednosti štátu (žalovaného) za nemajetkovú ujmu z titulu nezákonného rozhodnutia je nevyhnutné súčasné splnenie zákonných predpokladov, ktorými sú: (1) nezákonné rozhodnutie, (2) vznik nemajetkovej ujmy a (3) príčinná súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom nemajetkovej ujmy, pričom (1) nezákonným rozhodnutím treba v tejto súvislosti rozumieť predovšetkým rozhodnutie orgánu verejnej moci vydané v medziach jeho právomoci, ktoré bolo na základe opravného prostriedku poškodeného príslušným orgánom zrušené pre nezákonnosť (§ 5 ods. 1, § 6 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z.), (2) nemajetkovou ujmou je vo všeobecnosti ujma v nemajetkovej sfére poškodeného vyjadriteľná v peniazoch a napraviteľná poskytnutím majetkového plnenia (v prípade nemajetkovej ujmy za predpokladu, že ju nemožno uspokojiť inak) a nakoniec (3) príčinnou súvislosťou je skutková otázka objektívnej nevyhnutnosti pôsobenia príčiny (nezákonné rozhodnutie) na následok (nemajetková ujma), resp. objektívna nevyhnutnosť vyplývania následku (nemajetková ujma) z príčiny (nezákonné rozhodnutie), t.j. o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nezákonným rozhodnutím a nemajetkovou ujmou priamy a bezprostredný vzťah príčiny a následku.

4.5.3.4 Na základe zisteného skutkového stavu veci dospel odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie k záveru, že žalobca v spore preukázal všetky predpoklady objektívnej zodpovednosti žalovaného za nemajetkovú ujmu (§ 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.), t.j. súčasné (kumulatívne) splnenie troch podmienok: 1/ existencia nezákonného rozhodnutia (uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 24.04.2014 v prípade prvého trestného stíhania, resp. uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 11.11.2015 v prípade druhého trestného stíhania), 2/ vznik nemajetkovej ujmy a 3/ príčinnú súvislosť medzi nezákonnými rozhodnutiami a vznikom nemajetkovej ujmy.

4.5.3.5 Podľa ustálenej súdnej praxe rozhodujúcim meradlom nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia je samotný výsledok trestného konania (t.j. v prejednávanom spore oslobodenie žalobcu spod obžaloby), od ktorej nevidí dôvod sa odvolací súd odkloniť; v tomto smere možno poukázať na skutočnosť, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/15/2009 zo dňa 08.08.2010 týkajúce sa náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. bolo po jeho prerokovaní občianskoprávnym kolégiom publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/2014, ktorého právna veta znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má

tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným“; v čase po vydaní uvedeného rozhodnutia (sp. zn. 4MCdo/15/2009) najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch; predmetná právna otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí (sp. zn. 4MCdo/15/2009) napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/194/2010 zo dňa 30.03.2011, sp. zn. 4Cdo/54/2011 zo dňa 30.01.2011, sp. zn. 7Cdo/145/2011 zo dňa 12.12.2012, sp. zn. 7Cdo/87/2012 zo dňa 19.06.2013, sp. zn. 7MCdo/27/2012 zo dňa 19.02.2014 alebo sp. zn. 8Cdo/177/2017 zo dňa 29.01.2019; tieto rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch zodpovedajúcich aj záverom Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 320/2016 zo dňa 07.07.2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím; rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“ a k uvedenému v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo; ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“; od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávaný prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté; nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím; rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (citované podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/249/2018 zo dňa 31.10.2019).

4.5.3.6 Žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu nezákonného rozhodnutia podľa § 5 zákona č. 514/2003 Z. z. (náhrada nemajetkovej ujmy za samotné trestné stíhania vedené na základe uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 24.04.2014 a na základe uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 11.11.2015). Žalobca si v prejednávanom spore uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 80.000,- €. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 25.000,- € a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol.

4.5.3.7 Odvolací súd dospel rovnako ako súd prvej inštancie k záveru, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je vzhľadom na okolnosti posudzovaného prípadu (t.j. najmä dĺžku trestného konania a zistené následky v nemajetkovej sfére žalobcu) možné považovať za dostatočné zadosťučinenie pre žalobcu a jeho ujmu nemožno v tomto prípade ani odčiniť inak, ako poskytnutím náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z hľadiska porovnania možno uviesť, že aj Európsky súd pre ľudské práva vychádza zo „silnej, ale vyvrátiteľnej právnej domnienky“, že neprimeraná dĺžka konania znamená pre sťažovateľa morálnu ujmu a žiadne dôkazy v tomto smere v zásade nevyžaduje (porovnaj napríklad rozhodnutie vo veci Apiccella, bod 93), pretože ujma vzniká samotným porušením práva. Európsky súd pre ľudské práva len celkom výnimočne nepriznáva zadosťučinenie v peniazoch, z tohto hľadiska je preto namieste pristupovať k prípadnému zadosťučineniu vo forme konštatovania porušenia práva len v celkom výnimočných prípadoch, napríklad v prípade, ak bol význam predmetu konania pre poškodeného len nepatrný. Odvolací súd dospel k záveru, že obdobné závery platia aj v prípade nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie.

4.5.3.8 Pokiaľ ide o otázku samotnej výšky prisúdenej nemajetkovej ujmy v prvom rade je potrebné uviesť, že „otázka, aká má byť výška náhrady nemajetkovej ujmy závisí (popri zákonných predpokladoch a ustálenej súdnej praxe) od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každého prejednávaného sporu, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných sporoch; vyplýva to predovšetkým z toho, že ustanovenie § 17 ods. 3 a 4 zákona č. 514/2003 Z. z. predstavuje normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktorá tak prenecháva súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého, iba málo obmedzeného okruhu okolností; vyriešením takto

vysoko individuálnej otázky (akou je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím) sa ani nemôže unifikovane vytvoriť ustálená rozhodovacia prax (dovolacieho) súdu; pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk (ktoré sú navyše dané iba príkladmo a sú limitované iba zhora) postupujú totiž súdy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/191/2020 zo dňa 27.01.2022).

4.5.3.9 Pri rozhodovaní o konkrétnej výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu bolo potrebné rešpektovať aj závery súdnej praxe, podľa ktorých hoci výšku nemajetkovej náhrady súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú; určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/154/2011 zo dňa 12.12.2012).

4.5.3.10 Odvolací súd zohľadnil, že „každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného; už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu alebo zastavením trestného stíhania; zatiaľ čo vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy za väzbu súdna prax vytvorila postupne stabilizujúce sa kritériá určenia jej výšky (povaha trestnej veci, dĺžka a časové okolnosti väzby, preukázaný dopad väzby do osobnostnej sféry poškodeného a širšie okolnosti, za ktorých k vzniku nemajetkovej ujmy došlo korigované všeobecnými princípmi spravodlivosti), vo vzťahu k rozhodovaniu o výške náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie takéto kritériá stabilizované súdnou praxou neboli; vo všeobecnosti je preto potrebné v týchto prípadoch zohľadniť jednak povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a predovšetkým dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby (následky v osobnostnej sfére poškodeného), ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo; za pomoci týchto kritérií ustálená výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí však súčasne najmä zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti“ (porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24.01.2017).

4.5.3.11 Suma náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie nesmie byť ani symbolická.

4.5.3.12 Odvolací súd tak dospel k záveru, že z titulu nezákonného rozhodnutia predstavuje primeraná náhrada nemajetkovej ujmy žalobcu za trestné stíhania sumu 11.750,- €. Trestné stíhanie žalobcu pre prečin krádeže trvalo od 24.04.2014 do 26.10.2021, trestné stíhanie žalobcu pre prečin subvenčného podvodu trvalo od 11.11.2015 do 26.10.2021; je zrejmé, že proti žalobcovi sa viedli súbežne dve trestné stíhania (tieto boli napokon po podaní obžalôb aj spojené na spoločné konanie), ktoré spolu prebiehali 2742 dní, t.j. viac ako 91 mesiacov. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu za trestné stíhania spolu v sume 25.000,- €, t.j. takmer 275,- € za mesiac trestného stíhania. Pokiaľ súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy poukázal aj na súdnu prax tunajšieho súdu (bod 51 odôvodnenia napadnutého rozsudku) je potrebné uviesť, že tieto nepodporujú prisúdenú sumu nemajetkovej ujmy zo strany súdu prvej inštancie, pretože v prípade rozsudku sp. zn. 12Co/271/2018 zo dňa 23.01.2020 išlo o prípad trestného stíhania pre prečin šírenia poplašnej správy a zločin vydierania, ktoré trvalo od 08.07.2011 do 08.10.2013, kedy došlo k jeho zastaveniu uznesením prokurátora, pričom súdy poškodenému prisúdili nemajetkovú ujmu v sume 2.700,- € za 26 mesiacov trestného stíhania (t.j. 103,- € za mesiac), ďalej v prípade rozsudku sp. zn. 12Co/272/2018 zo dňa 30.01.2020 išlo o prípad trestného stíhania, ktoré síce trvalo len od 29.03.2012 do 15.06.2012, kedy došlo k zrušeniu obvinenia, súdy však poškodenej prisúdili nemajetkovú ujmu v sume 5.000,- €, pretože následky nezákonného rozhodnutia trvali vo vzťahu k osobe poškodenej aj po zrušení obvinenia, napokon v prípade uznesenia sp. zn. 16Co/14/2020 zo dňa 26.05.2021 odvolací súd zrušil rozsudok pre nepreskúmateľnosť, nakoľko okresný súd neodôvodnil zamietnutie uplatnenej nemajetkovej ujmy v sume 3.300,- € (t.j. 100,- € za mesiac) za trestné stíhanie pre trestné činy krivého obvinenia a ohovárania v rámci trestného stíhania, ktoré trvalo od 11.06.2015 do 06.03.2018 (nie je preto zrejmé, z čoho súd prvej inštancie pri rozhodovaní v prejednávanom spore z tohto rozhodnutia vychádzal pri určovaní konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy). Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy sa súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci (pozri aj bod 4.5.3.15 odôvodnenia). Odvolací súd považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50,- € mesačne

za prvých 19 mesiacov trestného stíhania, pretože je potrebné zohľadniť, že akékoľvek konanie vždy nejakú dobu trvá a počiatočnú dobu trestného stíhania v tomto rozsahu možno považovať za primeranú (porovnaj stanovisko NS ČR sp. zn. Cpjn 206/2010 zo dňa 13.04.2011, bod VI. odôvodnenia stanoviska), keď v tejto dobe sa navyše proti žalobcovi viedlo len jedno trestné stíhanie. Následne za ostatných 72 mesiacov vedenia dvoch trestných stíhaní považoval odvolací súd za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 150,- € mesačne, keď zvýšenie mesačnej sadzby odôvodňuje práve súbežné vedenie dvoch trestných stíhaní. Spolu tak prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy za trestné stíhania predstavuje sumu 11.750,- € (19 krát 50,- € predstavuje sumu 950,- € a 72 krát 150,- € predstavuje sumu 10.800,- €).

4.5.3.13 Konkrétnu výšku nemajetkovej ujmy odôvodňuje skutočnosť, že nezákonné trestné stíhania zasiahli do viacerých sfér života žalobcu v zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Pri zohľadnení zákonných kritérií v zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. bolo potrebné pri určení výšky nemajetkovej ujmy žalobcu zohľadniť skutočnosť, že žalobca bol v čase vznesenia obvinenia bezúhonný a viedol riadny život, bol dlhoročným podnikateľom a ako taký bol v regióne významným zamestnávateľom, preto musel dbať o svoju povesť (§ 17 ods. 3 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.); ujmu žalobcu vzniknutú v dôsledku nezákonného trestného stíhania považuje súd za závažnú, pretože trestné stíhanie nepochybne po dobu viac ako 7 rokov obmedzovalo žalobcu v bežnom živote, pretože sa musel podrobovať úkonom trestného konania a venovať svoj čas obhajobe (§ 17 ods. 3 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z. z.); súčasne bolo preukázané, že u žalobcu sa dôsledky nezákonného trestného stíhania prejavili aj v súkromnom živote a rodinnom živote v podobe zvýšenej podráždenosti a nervozity z dôvodu trestného stíhania (§ 17 ods. 3 písm. c/ zákona č. 514/2003 Z. z.); u žalobcu došlo aj k zníženiu jeho dôstojnosti a vážnosti, či už vo vzťahu k jeho zamestnancom, obchodným partnerom alebo dobrej povesti v mieste jeho bydliska a aj širšom okolí, kde je známou osobou, tiež mal problémy pri podnikaní z dôvodu zvýšeného množstva kontrol od rôznych orgánov (§ 17 ods. 4 písm. d/ zákona č. 514/2003 Z. z.).

4.5.3.14 Vo vzťahu k možnosti preukázania nemajetkovej ujmy žalobcu vychádzal súd z názoru, že nemajetková ujma, ktorá sa prejavila (dovnútra) v negatívnom prežívaní poškodeného sa ako vnútorný (psychický) stav nedá (priamo) dokazovať a možno o nej uvažovať len v tom smere, ako by podobnú ujmu pociťovala iná osoba v obdobnom postavení, resp. ju možno ustáliť na základe jej vonkajších prejavov (správaní) poškodeného, keď v tomto smere žalobca aj produkoval skutkové tvrdenia o zmene svojho správania v dôsledku trestných stíhaní, ktoré boli potvrdené aj svedecky (výsluch syna žalobcu). Pokiaľ ide o ďalšie (iné) negatívne prejavy, ktoré sa mali prejaviť navonok (napr. tvrdené finančné straty v dôsledku trestných stíhaní, iné majetkové spory týkajúce sa pozemkového spoločenstva a podobne) tieto už preukazovať možno najmä pokiaľ ide o otázku príčinnej súvislosti medzi týmito tvrdenými následkami a trestnými stíhaniami žalobcu; v tomto smere však žalobca okrem bremena tvrdenia neuniesol dôkaznú povinnosť. Podľa odvolacieho súdu je potrebné zdôrazniť, že tvrdené finančné straty nemožno kompenzovať v rámci nemajetkovej ujmy, pretože by mohlo ísť o ušlý zisk, ktorý však nebol predmetom konania v prejednávanom spore. Súčasne nebolo možné pri rozhodovaní o konkrétnej výške nemajetkovej ujmy zohľadniť iné civilné konania žalobcu (bod 16 odôvodnenia napadnutého rozsudku) ani tvrdené problémy v pozemkovom spoločenstve samotnom; nezhody v rámci pozemkového spoločenstva zjavne vyústili do trestných stíhaní a nie naopak.

4.5.3.15 Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nepresahuje zákonný limit v zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., t.j. sumu 17.600,- € v prípade trestného stíhania pre prečin krádeže, resp. sumu 19.000,- € v prípade trestného stíhania pre prečin subvenčného podvodu podľa § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. (50 násobok minimálnej mzdy v sume 352,- € v roku 2014, resp. v sume 380,- € v roku 2015, t.j. vždy minimálna mzda v roku tvrdeného spáchania trestného činu). Súd prvej inštancie v rámci nesprávneho právneho posúdenia veci nesprávne vychádzal z limitu sumy 31.150,- €, keď pri výpočte vzal do úvahy minimálnu mzdu v roku 2021, kedy boli trestné stíhania žalobcu skončené; podľa záverov súdnej praxe však naopak právo poškodeného na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby, či zbytočnými prieťahmi v konaní, bez ohľadu na to, že uplatniteľným nárokom sa stáva až po splnení ďalších podmienok napr. oslobodením obžalovaného spod obžaloby (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/262/2015 zo dňa 16.03.2016 alebo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/145/2011 zo dňa 12.12.2012); preto bolo potrebné v rámci právneho posúdenia veci zohľadniť zákonný limit v zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. podľa výšky minimálnej mzdy v roku vznesenia obvinenia, kedy mali byť tvrdené trestné činy aj spáchané a nie podľa výšky minimálnej

mzdy v čase oslobodenia žalobcu spod obžaloby. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy nevybočuje ani z rámca priznávaných náhrad v iných konaniach.

4.5.3.16 Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 25.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy (tretí výrok) zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 11.750,- €, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti o zaplatenie sumy 13.250,- € žalobu žalobcu zamietol.

4.5.4 Vo vzťahu k potvrdeniu výroku napadnutého rozsudku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti (štvrtý výrok) odvolací súd udáva, že v prípade zamietnutia žaloby v časti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (55.000,- €) je tento výrok vecne správny, pretože žalobcovi vznikol nárok len na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 11.750,- € (bod 4.5.3 odôvodnenia). Pokiaľ súd prvej inštancie čiastočne zamietol žalobu žalobcu aj v časti uplatneného nároku na náhradu majetkovej škody z titulu trov obhajoby v rozsahu o zaplatenie sumy 1.198,65 € s príslušenstvom dospel odvolací súd k záveru o správnosti napadnutého výroku aj v tomto rozsahu; nebolo sporné, že žalobca mal v rámci sporných trestných stíhaní súčasne troch obhajcov; odvolací súd vychádza z názoru, že pokiaľ právny poriadok Slovenskej republiky v rozhodnom čase umožňoval žalobcovi ako obvinenému zvoliť si viac obhajcov (§ 39 ods. 4 Trestného poriadku), potom je účelnosť vynaložených trov obhajoby možné posudzovať len vo vzťahu k výsledku trestného stíhania a účelne vynaložené trovy obhajoby žalobcu zaplatené všetkým trom obhajcom sú súčasťou jeho nároku na náhradu škody; nakoľko každý obhajca vykonáva obhajobu samostatne, musí najskôr prevziať zastúpenie a pripraviť sa na zastupovanie oboznámením sa so stavom konania, preto v prípade týchto úkonov nemožno hovoriť o neúčelnosti (nejde o duplicitný úkon); vo vzťahu ku skúmaniu účelnosti vynaložených trov obhajoby odvolací súd vychádzal z názoru, že medzi základné predpoklady vzniku nároku na náhradu škody v prejednávanom spore patrí nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody; účelnosť tu teda vyjadruje vzťah príčinnej súvislosti (splýva so vzťahom príčinnej súvislosti); z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že k zamietnutiu žaloby žalobcu vo vzťahu ku konkrétnym úkonom právnych služieb obhajcov žalobcu, ktoré tvorili súčasť uplatneného nároku na náhradu majetkovej škody žalobcu pristúpil súd prvej inštancie z dôvodu (a) duplicity vykonaných úkonov právnych služieb alebo z dôvodu (b) neúčelnosti vykonaných úkonov právnych služieb (bod 1.3 odôvodnenia); odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že duplicitný úkon právnych služieb nemožno považovať za účelne vynaložený; súčasne úkony právnych služieb, ktoré boli vykonané pri zastupovaní žalobcu v rámci iných konaní ako v sporných trestných stíhaniach tiež nemožno z hľadiska prejednávaného sporu považovať za účelne vynaložené; rovnako nemožno žalobcovi v prejednávanom spore prisúdiť náhradu vynaložených trov, ktorých náhrada mu bola priznaná v inom konaní, resp. ktoré boli žalovaným už nahradené; preskúmaním veci dospel odvolací súd k záveru, že všetky úkony právnych služieb uplatnené ako súčasť majetkovej škody žalobcu v prejednávanom spore patria do niektorej z týchto kategórií ako to uviedol aj súd prvej inštancie, preto výrok napadnutého rozsudku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti aj v tomto rozsahu ako vecne správny potvrdil.

4.5.5 Odvolací súd dospel k záveru, že v súvislosti so zmenou napadnutého výroku rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade nemajetkovej ujmy neboli splnené podmienky na určenie dlhšej ako zákonnej lehoty na plnenie prisúdenej sumy (§ 232 ods. 3 prvá veta C.s.p.). Žalovaný v podanom odvolaní žiadal určiť dlhšiu lehotu na plnenie výlučne vo vzťahu k výroku o prisúdení nemajetkovej ujmy, a to aspoň 15 dní. Žalobca s určením dlhšej lehoty na plnenie nesúhlasil. Žalovaný v podanom odvolaní neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré by mal súd určiť dlhšiu ako zákonnú lehotu na plnenie prisúdenej sumy, zákon pritom umožňuje určiť dlhšiu lehotu len v odôvodnených prípadoch. Dôvody pre odklon od zákonnej lehoty na plnenie nemôže sám iniciatívne vyhľadávať ani (odvolací) súd.

5. Podstatné vyjadrenia strán prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p.).

5.1 V prejednávanom spore odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne podstatné vyjadrenia strán, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. Podstatné tvrdenia strán uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

6.1 Žalobca podané odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.). Žalovaný podané odvolanie odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.); odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie ako aj právne posúdenie veci zo strany súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti je správne a obsahom uplatnených odvolacích dôvodov sa ich podľa odvolacieho súdu žalobcovi nepodarilo spochybniť (bod 4.5.4 odôvodnenia). Z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci dospel odvolací súd k záveru o splnení podmienok na zmenu výroku napadnutého rozsudku o prisúdení nemajetkovej ujmy žalobcovi (bod 4.5.3.1 až 4.5.3.16 odôvodnenia).

7. Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie výroku o prisúdení nemajetkovej ujmy žalobcovi (tretí výrok) podľa § 388 C.s.p. zmenil a vo výroku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti (štvrtý výrok) podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

8. Odvolací súd v dôsledku zmeny rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol o trovách konania podľa § 396 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, v spojení s § 255 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo a v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí; odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na samostatný skutkový aj právny charakter nárokov uplatnených žalobou v prejednávanom spore (náhrada majetkovej škody na jednej strane a nemajetková ujma na strane druhej) je nevyhnutné osobitne rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania strán podľa výsledku konania ohľadne každého z uplatnených nárokov; nakoľko rozhodnutím odvolacieho súdu konanie v prejednávanom spore končí a súčasne odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, bol odvolací súd povinný rozhodnúť o nároku na náhradu trov celého konania (t.j. trovách konania pred súdom prvej inštancie ako aj o trovách odvolacieho konania); pre úplnosť odvolací súd udáva, že nebolo potrebné osobitne rozhodovať o zrušení výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania, pretože tento výrok je odstránený novým rozhodnutím o trovách konania zo strany odvolacieho súdu podľa § 396 ods. 2 C.s.p.; pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania o zaplatenie majetkovej škody bolo nevyhnutné zobrať do úvahy výsledok celého konania; podľa výsledku konania bol žalobca v spore pomerne úspešnejší, pretože pri predmete konania o zaplatenie majetkovej škody spolu v sume 8.123,70 € jeho úspech predstavuje 85,25 % (prisúdená suma 6.925,05 €) a úspech žalovaného predstavuje 14,75 % (zamietnutá suma 1.198,65 €); z hľadiska pomeru úspechu strán vzhľadom na predmet konania a jeho výsledok bol tak žalobca v spore pomerne úspešnejší a vznikol mu proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70,50 % (85,25 % mínus 14,75 %); preto odvolací súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania o náhradu majetkovej škody v rozsahu 70,50 %; z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017); o samotnej výške náhrady trov konania o náhradu majetkovej škody žalobcu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.); na druhej strane však pri rozhodovaní o trovách konania o náhradu nemajetkovej ujmy vychádzal odvolací súd z názoru, že základ nároku (existencia nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy) bol daný a len výška nároku závisela od úvahy súdu; pri rozhodovaní o trovách konania v prípade, kedy rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, sa procesný úspech posudzuje len vo vzťahu k výsledku sporu ohľadne základu nároku, preto skutočnosť, že došlo aj k čiastočnému zamietnutiu žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti, nemá na rozhodnutie o trovách konania žiadny vplyv; v tomto prípade, aby dôsledky takéhoto rozhodnutia neboli vo vzťahu k žalovanému nespravodlivé, sa výška náhrady trov konania odvíja len od prisúdenej sumy bez ohľadu na pôvodný predmet konania; aj v režime ustanovenia § 255 ods. 1 C.s.p. mal tak žalobca prejednávanom spore plný úspech, pretože za situácie, že základ nároku bol daný a len výška plnenia (nemajetkovej ujmy) závisela od úvahy súdu, zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti nepredstavuje

úspech žalovaného, ale je len dôsledkom úvahy súdu; preto odvolací súd o trovách konania o náhradu nemajetkovej ujmy rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania z prisúdenej sumy (t.j. 11.750,- €) v rozsahu 100 %; z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017); o samotnej výške náhrady trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy žalobcu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.); pri stanovení výšky tarifnej odmeny za jednotlivé úkony právnych služieb bude súd prvej inštancie vychádzať z prisúdenej sumy ako tarifnej hodnoty (pôvodne uplatnená suma je v tomto prípade bez právneho významu).

9. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 C.s.p. (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 ods. 1 C.s.p. (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže súčasne so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie vád neodstráni vady, následkom neodstránenia vád dovolania je odmietnutie dovolania.